

*Руденко М. Ю.,**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри другої іноземної мови факультету соціальної та мовної комунікації**Горлівського інституту іноземних мов**ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ВІДОБРАЖЕННЯ МОЛОДІЖНОЇ МОВИ (ДО XIX СТ.) В НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Анотація. Статтю присвячено висвітленню різновидів молодіжної мови минулого, поглядів науковців на стан, характеристики, особливості функціонування мови. Дослідники переважно аналізують сучасну молодіжну мову, але неможливо досягнути сучасне, не звертаючись до минулого. Вивчення молодіжної мови минулих століть має неоціненне значення для мовознавства. Актуальність і важливість дослідження обумовлена наявністю безлічі прогалин у пізнанні молодіжної мови минулих часів, відсутністю усталених поглядів на проблему, перспективами наукових досліджень, що відкриваються. Наукова новизна статті полягає в тому, що досліджено і узагальнено погляди багатьох авторитетних і відомих авторів, які на протязі кількох століть вивчали молодіжну мову різних категорій: школярів, студентів, бурсаків, підлітків, спортсменів, солдат і матросів тощо. Під час розробки статті використовувалися методи: описовий (взято за основу вивчення), лінгвістичного спостереження, узагальнення, інтерпретації та класифікації, порівняльний. Особливо активно молодіжна мова почала проявлятися з XVI–XVII ст. Її використовували школярі, бурсаки, семінаристи, студенти, заможні молоді люди, солдати, матроси, спортсмени. У цей період мова школярів та студентів активно проявляла себе в Німеччині, Англії. Сплеск поширення молодіжної мови спостерігається в XIX столітті. Окрім аргі, становиться популярним жаргон, сленг. Вивчення молодіжної мови починається в XVI ст. в Англії фіксацією в словникових списках сленгу університетського, школярів, спортивного, солдатського. У XVII–XVIII ст. лексеми загального сленгу фіксуються в словниках, журналах, газетах, драматичних п'єсах. Загалом теоретичні питання дослідження соціальних діалектів, зокрема й молодіжної мови, за період до XIX ст. включно, у науковій літературі відображені недостатньо. Тільки в другій половині XIX ст. з'являються поодинокі ґрунтовні творчі праці із соціальних діалектів. Молодіжна мова активно проявляла себе в Німеччині. Перші згадки про німецьку студентську мову зустрічаються в XVI ст. Загалом молодіжний жаргон фіксується в німецькій лексикографії набагато раніше, ніж в інших. Вивчення молодіжної мови в Україні відставало за часом від європейських країн. Матеріали нашої роботи свідчать як про певний внесок мовознавців багатьох країн у вивчення та висвітлення стану молодіжної мови минулого, так і про існуючі проблеми. Отже, стаття цікава мовознавцям і стане матеріалом для осмислення піднятих питань. Мета дослідження щодо аналізу та узагальнення питання відображення молодіжної мови (до XIX ст. включно) в науковій літературі, розкриття поглядів мовознавців на цей аспект досягнута.

Ключові слова: молодіжний соціолект, аргі, жаргон, сленг, буршська мова, школяр, студент, бурсак, семінарист.

Постановка проблеми. Існування молодіжної мови не випадково, бо школярі і студенти як спільнота з певним освітнім та інтелектуальним рівнем, яка любить розважатися у вільний від занять час, виявляють у всі часи неабиякі лінгвокреативні здібності у витворенні окремих мови, в якій концентрується і молодецька зухвалість, і прагнення протиставити себе офіційному світові, й почуття гумору [1, с. 114].

Молодіжна мова є стрижнем, життєдайним джерелом соціальних діалектів. Навіть у давні часи саме молодь у першу чергу творила й поширювала нетрадиційну мову. Проте літератури про молодіжну мову минулих часів дуже мало, тому має значення пошук й узагальнення відповідних джерел, їх кропітке дослідження. Це важка, але цікава робота, яка дає зараз і обов'язково в майбутньому принесе позитивний результат.

Актуальність та важливість роботи з вивчення молодіжної мови минулих часів обумовлена наступними факторами: 1) дефіцитом літератури про молодіжну мову в історичному аспекті (до XIX ст. включно), відсутністю усталених поглядів на проблему; 2) необхідністю вивчати молодіжні соціальні діалекти попередніх часів задля дослідження їх характерних рис, особливостей, тенденцій розвитку, збагачення мовознавчої науки; 3) перспективами наукових досліджень, що відкриваються.

Наскільки нам відомо, це одна з небагатьох статей в Україні, присвячених розгляду питання дослідження молодіжної мови минулих часів на матеріалі різних мов та країн. Робота буде цікава читачеві тим, що в ній представлено погляди авторитетних авторів, які досліджували молодіжну мову в різні часи на лексичному матеріалі багатьох мов.

Наукова новизна статті полягає в тому, що розглянуто й узагальнено різновиди молодіжної мови минулих часів, проблеми, які стояли перед дослідниками при вивченні цього феномену; зроблено комплексний теоретичний аналіз праць авторів на різних етапах функціонування молодіжної мови.

Матеріали дослідження складають положення наукових праць (монографій, наукових статей, словників, підручників, дисертаційних досліджень) авторів різних часів, на матеріалі багатьох мов, що присвячені вивченню соціальних діалектів узагалі й молодіжних зокрема.

Поставлені в роботі завдання розкрито за допомогою методів: описового (взято за основу вивчення), лінгвістичного спостереження, узагальнення, інтерпретації та класифікації, порівняльного.

Вивчення поглядів авторів на молодіжну мову минулих часів цікаво не тільки з лінгвістичної, але й з соціолінгвістичної точки зору, бо дозволяє краще представити собі картину студентського, школярського, семінарського, підліткового

життя минулих часів, більше взяти про інтереси, побут і культуру молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідники соціальних діалектів приділяють багато уваги вивченню сучасної молодіжної мови в різних її аспектах. Натомість праць, присвячених молодіжній мові попередніх періодів, недостатньо. Під час підготовки статті нам довелося вивчити багато відповідної сучасної літератури, щоб знайти потрібні й актуальні матеріали з теми. Інтерес становлять наступні роботи.

Дж. Коулман у книзі «Життя сленгу» значну увагу приділяє молодіжному сленгу як сучасному, так і минулих століть. Є окремі розділи, присвячені сленгу загальноосвітньої школи, коледжа, студентському, молодіжному. На думку автора, потяг до нестандартної мови в молодих людей викликаний тим, що вони ненавидять будь-яку стриманість, жаргонною фразеологією намагаються проявити себе. У XVIII–XIX ст. осередками модного сленгу були університети Оксфорда та Кембриджа, великі державні школи. У зазначений період сленг в Англії не схвалювався, тому що в суспільстві його сприймали як слабкість молоді, неповагу до співрозмовника. У XIX ст. сленг здавався особливо новаторським. Він передавався від покоління до покоління школярів. Молодіжний сленг загалом швидко поширювався та оновлювався [2, р. 59–62, 158–162].

Ф. Родрігес Гонсалес у статті «Скорочення та американський сленг» [3] зазначає, що скорочення становлять одну з яскравих рис сучасної молодіжної мови. Скорочення зазвичай носять розмовний і неформальний характер і часто виступають у ролі сленгу, оскільки призначені насамперед для задоволення виразних чи емоційних потреб, створення почуття ідентичності в групі. Сленгові скорочення виникли в англійській мові давно. Автор фіксує сленгові аббревіатури в першій половині XIX ст. в Бостоні, пізніше – в інших великих містах США. Наводить численні та поширені приклади скорочень в англійській мові в XIX ст., які в результаті перетворилися на сленг.

М. Ю. Руденко та В. А. Глущенко в навчальному посібнику «Соціальні діалекти: від стародавності до сучасності» [4] значну увагу приділяють функціонуванню молодіжних соціолектів в різних мовах від стародавності до XIX ст. включно. Докладно розглядають мову шкільну, студентську, підлітків, спортсменів, солдатів, моряків у XVI–XIX ст. в Німеччині, Англії, Сполучених Штатах Америки, Україні.

О. І. Кравець у дисертаційному дослідженні «Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти» аналізує особливості японських молодіжних соціолектів з огляду на специфіку словотвору і функціонування в мережевому просторі. Розглядаючи японські молодіжні соціолекти з погляду історії автор робить висновок, що вони виникли як результат Реставрації Мейдзі (1868–1889). Разом з модернізацією всіх сфер життя спричинилися зміни в молодіжній мові: звільнення від традиційних словоформ та значень; наявність великої кількості запозичених західноєвропейських слів. Навіть дівчата змінили свою мову: використовували незвичні звороти, додавали в реченні свої власні символи, знаки [5, с. 63–64].

У статті Г. Арміанова «Соматична лексика в болгарському сленгу та розмовній мові» [6] звертаємо увагу на твердження автора щодо існування в XIX ст. болгарського студентського сленгу.

Л. О. Ставицька в монографії «Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови» [1] розглянула динаміку соціолектів української мови впродовж XIX – початку XXI ст., беручи за об'єкт соціолінгвального аналізу українські арготичні системи XIX ст. і бурсацько-семінарський жаргон. Аналізуючи бурсацько-семінарський жаргон, дослідниця відмічає, що цей мовний феномен – самобутнє і маловивчене явище субстандартної лексики, яке своїм корінням сягає давніших соціолектів, зокрема учнівських арго й жаргонів. Автор розглядає історію появи молодіжної мови в Україні, джерела вивчення бурсацько-семінарського жаргону, соціопсихологічні аспекти мовної діяльності учнів духовних шкіл, відображення людини і картини світу в бурсацько-семінарському жаргоні, його лексичні джерела, способи творення, динаміку лексичного складу.

Я. Пацула в статті «Учнівська лексика галицьких шкіл на межі XIX–XX ст.» представляє історичний шкільний соціолект. Автор поділяє учнівську лексику за тематичними категоріями, розглядає її з точки зору прийомів номінації, порівнює з іншими регіонами. Уважає, що специфічна шкільна мова поширюється всюди, але водночас має свої особливості в залежності від місцевості. Виділяє стислість і лаконічність висловлювання, примітивність фразеології. Звертає увагу на обсяг лексики, яка широко охоплює життя друзів, його позитивні та негативні сторони, світ студентських пригод і ескапад, ставлення до школи, учителів, родини, загалом на матеріальну сторону студентського життя [7, с. 60–61, 73].

Серед наведених робіт на краще необхідно відзначити дослідження Л. Ставицької [1], Я. Пацули [7], Дж. Коулмана [2].

Зусилля сучасних авторів у дослідженні молодіжної мови минулих часів зосереджені в першу чергу на фіксації її різновидів (шкільна, студентська, підлітків, спортсменів, солдат, матросів), розгляді джерел та засобів формування відповідного словника. У той же час, багато важливих питань функціонування молодіжної мови минулих часів не знаходить належного висвітлення в літературі. Недостатньо уваги приділяється вивченню лінгвістичних особливостей молодіжної мови, її характерних рис. Дослідження проводяться переважно на матеріалі англійської, німецької української мов. Немає відповідних узагальнюючих робіт з функціонування молодіжної мови минулих часів, комплексних праць, які висвітлюють зазначені питання в загальнотеоретичному аспекті. Наше дослідження спрямоване на усунення вказаних прогалин, висвітлення та аналіз вищезазначених питань.

Мета статті полягала в аналізі та узагальненні питання відображення молодіжної мови (до XIX ст. включно) в науковій літературі, розкритті поглядів мовознавців на цей аспект.

Виклад основного матеріалу

1. Різновиди молодіжних соціальних діалектів. Історія молодіжних соціальних діалектів сягає в далеку давнину. Численні перекази та літературні джерела свідчать про їх існування багато століть тому. У X ст. в Ірландії зафіксовано шкільне латинське арго [8, с. 177]. Студентський сленг існує так само давно, як і університети (XI ст.).

У XVI ст. серед осіб, які застосовували нестандартну лексику, було багато молоді, що вчиться. Не можна не згадати, приміром, такого феномена в історії Середньовіччя й пізніше (XVI–XVII ст.), як ваганти, до яких належали бродячі актори, монахи-втікачі та мандрівні школярі (студенти) (*fahrende*

Schüler). Вони розмовляли своєю особливою мовою, яку винайшли, щоб чернь не могла їх зрозуміти [1, с. 114].

В Англії наприкінці XIV – початку XV ст. в обігу був спортивний сленг, поширений насамперед серед молоді. Т. Торн [9, р. 303–304] наводить лексему *nag* (кінь), зафіксовану в сленгу любителів перегонів у 1400 р. Ф. Гроуз [10, р. iv] відмічає, що в XVIII ст. в Англії сленг уживали люди різних професій і станів, зокрема й представники молоді – солдати, моряки. Е. Партрідж [11, р. 202–203] доповнює Ф. Гроуза, стверджуючи, що в цей час сленг застосовували також підлітки, школярі.

Наприкінці XVIII ст. в англійській мові була відома така незвичайна мова як *тарабарщина* (безглузда), у т. ч. дитяча, шкільна *тарабарщина* (додавання складу на початку та в кінці кожного слова) [11, р. 202–203].

У XIX ст. словниковий склад, географія соціальних діалектів продовжують розширюватись. У цей час, як і раніше, активно використовуються кент і арго. Поряд з іншими категоріями користувачів слова арго та кента активно вводять до свого лексикону учні шкіл та коледжів. Зокрема, в європейських країнах у XIX ст. виділяється німецьке студентське арго, в Україні – арго школярів, на території Словаччини – дитячі таємні мови. Проте в цей час на зміну арго в багатьох мовах приходять жаргон і сленг, які позитивно сприймаються численними верствами населення. Приблизно з початку XIX ст. термін *сленг* з'являється в англійській лексикографії. У Великобританії серед молодих людей користувачами сленгу є переважно чітко визначені групи: учні шкіл, заможні молоді люди. В американських університетах, коледжах сленг є обов'язковим атрибутом студентів. Дж. Коулман [2, р. 61] фіксує сленг американського коледжу починаючи з 1823 р. Цей сленг передавався з року в рік. Але сленг в американському коледжі не перетворився на жаргон, як у деяких британських державних школах, оскільки рівень ізоляції студентів був невисоким. З початку XIX ст. отримує подальше поширення англійський спортивний сленг, особливо серед студентів та аристократів. Уже в середині XIX ст. були відомі сленгові слова, що вживалися в крикеті [4, с. 38–48].

У XIX – на початку XX ст. в багатьох країнах найбільш сприятливі перспективи для розвитку молодіжної мови спостерігаються серед солдат і матросів, учнів (особливо в закритих учбових закладах). Однак в аналізований період як самостійний лексичний контент молодіжний жаргон ще не виділяється.

У Франції в XIX ст. існувало арго різних соціальних чи професійних груп, зокрема арго навчальних закладів [12, р. 50] або за визначенням М. Швоба [13, р. 82] – освіченої молоді: художників, науковців, студентів.

З XIV ст. в Німеччині з'являються перші університети. За них створюються студентські корпорації, які використовують для спілкування свою умовну мову. Значний розвиток німецька молодіжна мова набуває в XVI ст. Це «умовна» мова молоді, що вчиться – буршська (студентська) мова [14, с. 21]. Інтенсивний розвиток студентського жаргону починається з 1700 року, коли мовою викладання в Німеччині замість латинської стає німецька [15, с. 4]. Ось характерні приклади зазначеної мови: *bursch*, *musensohn*, *bruder studio*, *schnurrbärte*, *besen*. Буршською (Burschensprache) мова німецької учнівської молоді називалася аж до 1850 року [14, с. 2].

У XIX ст. в Німеччині серед численних жаргонів превалює молодіжний, носіями якого була винятково учнівська молодь.

Що стосується гендерної складової, то слід зазначити, що історична студентська мова належала лише до чоловічої частини молоді [16, с. 111].

У XIX ст. з'явився болгарський студентський сленг. Його виникнення певною мірою пов'язане з таємними сленгами ремісників та злочинців [6, р. 30–32].

У другій половині XIX – на початку XX ст. заявляє себе специфічна молодіжна мова японської молоді. Мові юнаків-студентів епохи Мейдзі (1868–1912) властива наявність великої кількості запозичених західноєвропейських слів. У романі Цубоучі Шьойоу «Сутність роману» (1885) відображено життя молоді в другій половині XIX ст. Тут наведено специфічні юнацькі лексеми, так звані «ієрархічні слова», які були притаманні молодій еліті та дозволяли співрозмовникам «розпізнавати своїх» [5, с. 63–64].

Як свідчать лексикографічні й інші джерела, елементи й ознаки молодіжних соціальних діалектів помітні в українській мові вже в XVII – XVIII ст.: школярське й бурсацько-семинарське арго тощо [17, с. 132]. О. Горбач [8] фіксує серед соціолектів української мови в XVII–XIX ст. арго шкільні, студентів-прошаків (бродячих студентів); Л. Ставицька [1] у XVIII–XIX ст. – бурсацько-семинарський жаргон (на думку Л. Ставицької [1, с. 26] щодо бурсацької субмови точнішим є термін *жаргон*, а не *арго*) [4, с. 33–35]. Можна, очевидно, припускати існування жаргону спудеїв Києво-Могилянської академії в проміжку 1701 – 1817 рр. [1, с. 115].

Цікавим і самобутнім явищем є галицька учнівська говірка другої половини XIX – першого десятиліття XX ст. Для особливого діалекту шкільної галицької мови характерні насамперед стислість та лаконічність висловлювання. Ця лексика та фразеологія не оригінальна, пристосована до шкільних реалій: *здатися* «втекти з уроку», *доїти козу* «сидіти під шкільним арештом». Лексика учнів найчастіше супроводжується семантичними змінами змісту, результатом передачі назв шляхом метафоризації, метонімізації чи зміни семантичної домінант. Що стосується структурних неологізмів, то переважають лексеми, утворені в результаті усичення [7, с. 60–61, 65, 73].

2. Дослідження молодіжних соціальних діалектів.

Вивчення соціальних діалектів, зокрема молодіжних, цікавить учених уже багато століть. Починаючи з XVI ст. в Англії в словникових списках поряд з багатьма видами сленгу фіксується молодіжний: університетський, школярів, спортивний, солдатський. У XVII – XVIII ст. лексеми загального сленгу фіксуються в словниках, журналах, газетах, драматичних п'єсах.

Знаним першовідкривачем у дослідженні соціолектів по праву є Ф. Гроуз [10]. Серед наведених у його словнику (“A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue”) бурлескних термінів, що вживали люди різних професій і станів, зустрічаємо багато таких, якими користувалися в житті представники молоді: солдати, моряки. У словнику, поряд з різними видами сленгу, зареєстрований університетський (в основному Оксфорда та Кембриджу). Приклади солдатського та військово-морського сленгу зі словника Ф. Гроуза: *kit* «комплект: “все необхідне солдату, уміст його рюкзака”»; *parish soldier* «парафіяльний солдат, міліціонер»; *rag fair* «перевірка білизни та предметів першої необхідності у солдатів»; *used up* «використаний, убитий»; *heads* «туалет на морському судні».

Теоретичні питання дослідження соціальних діалектів, зокрема й молодіжних, за період до XIX ст. включно, у нау-

ковій літературі відображені недостатньо. Арго, кент, жаргон, сленг фіксуються переважно в глосаріях і словниках, теоретичних досліджень дуже мало. У першій чверті XIX ст. в Англії в словниках зареєстровані жаргони молоді: студентів Кембриджського університету, спортсменів [18, с. 59]. Тільки в другій половині, активніше наприкінці XIX – початку XX ст., з'являються поодинокі ґрунтовні теоретичні праці із соціальних діалектів. Це період початку формування науково-лінгвістичних поглядів на опис нестандартної лексики англійської мови і переходу від звичайного складання словників і глосаріїв до наукового дослідження. Візьмемо, наприклад, жаргон: чітка диференціація зазначеного соціолекту ще не склалася, але більшість дослідників виділяє дві основні групи жаргонів: а) молодіжні, б) професійні й корпоративні. Важливо відмітити, що Дж. К. Хоттен [19], його послідовники: А. Барер і Ч. Г. Леланд [20, 21], Г. Бауман [22, 23], Дж. С. Фармер і У. Е. Хенлі [24] у вступних статтях до словників сленгу і кенту зробили в теоретичному аспекті перші спроби вироблення відповідних субстандартних понять і термінів.

Дж. К. Хоттен (1860) [25, s. 71–346] зафіксував молодіжні соціально-корпоративні жаргонізми: університетські, шкільні, боксерські, солдатські. Учений високо оцінює значення і можливості жаргону в плані збагачення мови.

Цікавим представляється народження й поширення молодіжного сленгу. Терміном *сленг* з початку XIX ст. укладачі словників почали широко користуватися як позначкою для слів, що не отримали за тими або іншими причинами визнання в якості цілком літературних одиниць словникового складу англійської мови [18, с. 59–60]. Набирає популярності молодіжний сленг. У Великобританії користувачами сленгу є переважно чітко визначені групи: учні шкіл, заможні молоді люди. Шириться вживання університетського сленгу. Підтвердженням є анонімний словник “*Gradus ad Cantabrigiam*” [26] в якому, у сучасній термінології, без належної диференціації зареєстровані університетські терміни, жаргонізми, сленгізми та колоквиалізми, що вживаються в Кембриджському університеті [4, с. 45]. Примітно, що сленг популярний не тільки серед юнаків, але й серед дівчат [2, р. 161–162], на відміну від німецького молодіжного жаргону цих часів.

Дж. Коулман дослідила молодіжний сленг XIX ст. Вона відмічає, що на нестандартну мову британських школярів звернули увагу в XIX – на початку XX ст. Деякі широко використовували слова, наприклад, *fag* «молодший хлопчик, який виконує обов'язки замість старшого хлопчика» і *tuck* «їжа», були поширені в багатьох школах. Були й такі, що використовувалися переважно в одній школі, як *sock* «їжа», *lout* «простацький хлопець», *frowst* «брехня», *sweater* «слуга». Школярі пишалися своєю школою, традиціями, тому сленгізми передавалися від покоління до покоління [2, р. 59–60].

У США в другій половині XIX ст. серед професійно-корпоративних жаргонів побутують молодіжні: університетський, боксерів. Лінгвісти Дж. Б. Грінаф і Дж. Л. Кіттрідж [27] виділяють у США наявність наприкінці XIX – початку XX ст. особливої лексики в представників різних груп, співтовариств, зокрема школярів, студентів, спортсменів, називаючи цю лексику жаргоном. Б. Г. Хол [28] видає на американському мовному ґрунті книгу “*A Collection of College Words and Customs*” (1851), в якій наведено, поряд з університетськими термінами, список університетського жаргону США, Німеччини [29, с. 111].

Дж. Коулман [2, р. 61] наводить приклади студентського сленгу XIX ст. в Сполучених Штатах Америки: *rushee* «кандидат у члени братства», *mouse* «обіймати, пестити», *pizza face* «людина з прищами на обличчі», *brewski* «пиво». Студенти коледжів, як і школярі, прагнули виділитися своїм корпоративним сленгом від інших.

Ф. Родріґес Гонсалес [3] у своїй статті дослідив скорочення та американський сленг. Автор зазначає, що в першій половині XIX ст. в США ширяться ініціалізми: *OK* «все правильно», *N.G.* «ні», *K.O.* «вигнати», *K.H.O.* «вигнати його», *P.D.Q.* «біса швидко» та ін. Найчастіше це були явно гумористичні розмовні висловлювання, які поширилися у всіх верствах американського суспільства та, насамперед, серед молоді. У другій половині XIX ст. з'являються нові гумористичні вирази – ініціалізми: *w.c.* «ватерклозет, туалет», *f.h.b.* «родина стримується», *f.s.e.* «родина перестає їсти», *m.i.k.* «більше на кухні», *s.y.h.* «до зустрічі». Ці ініціалізми використовувалися переважно у вищих соціальних верствах, серед світської молоді та мали, принаймні на ранньому етапі, інтимне та майже секретне значення [3, р. 39–40].

Словник французької мови XIX–XX ст. “*Trésor de la langue française. Dictionnaire de la langue du XIXe et du XXe siècle (1789–1960)*” («Скарб французької мови») [12, р. 48, 50] визначає арго як «мову чи особливий словник, що створюється всередині соціальних чи професійних груп і за допомогою якого індивід демонструє свою приналежність до групи і свою відмінність від більшості носіїв мови». У словнику відбито яскраві приклади арго навчальних закладів XIX ст. Д. Франсуа-Жежер [30, р. 11–19] відзначає розвиток у Франції з кінця XIX ст. нового мовного явища – загального арго. Ця арготична лексика проникає в усне мовлення різних соціальних груп, зокрема в мову школярів та студентів.

У Німеччині вивчення молодіжної мови традиційно привертало увагу вчених. На думку професора Ф. Клуге [14, s. 21, 30], перші згадки про німецьку студентську мову зустрічаються в XVI ст. Перші словники молодіжної мови з'явилися в XVIII ст. Ця робота не припинялася й у XIX ст., коли досить активно вивчався молодіжний жаргон. Молодіжний жаргон фіксується в німецькій лексикографії набагато раніше, ніж в інших.

Словники жаргонної лексики учнівської молоді, що видаються з XVIII ст., називаються словниками студентської або буршської мови, оскільки студенти німецьких університетів на той час називалися ще й буршами. До наших днів з XVIII ст. дійшли три словники, з XIX ст. – двадцять два. Аналіз словникового складу зазначених лексиконів свідчить, що в студентському житті того часу значне місце займало дозвільне проведення часу в питних закладах.

Перший словник студентської мови Р. Сальмазіуса [31] «Короткий лексикон слів, що вживаються буршами в університетах» датується 1749 р. Про існування «своєї» мови в студентів університету в Галлі свідчить «Словник буршської мови» К. Ф. Б. Аугустина [32], що налічує 368 буршських виразів, опублікований у 1795 р.

У XIX столітті студентський жаргон привертає увагу багатьох лінгвістів, починається його серйозне вивчення, що супроводжується появою цілого ряду словників і словничків студентських жаргонізмів [33, s. 1].

Словники буршської мови, видані в першій половині XIX ст., низької якості, непослідовні в подачі словникових

одиниць, оскільки були складені не професійними лексикографами, а колишніми буршами для майбутніх поколінь студентів, що відбилося в назві багатьох лексиконів. У 1808 р. виданий словник „Das Idiotikon der Burschensprache“ («Ідіотикон мови хлопців») Г. Ф. Клоса [34], у 1813 р. – словник Л. Валліса „Gebräuchliche Ausdrücke und Redensarten der Studenten“ («Перелік загальноновживаних учнями виразів і приказок») [35], який містить, на думку автора, «найуживаніші слова та висловлювання студентів». Налічує 279 словникових статей, більшість з яких, на відміну лексикону Г. Ф. Клоса, дають докладніше тлумачення жаргонних слів і виразів. У 1822 р. – „Alphabetisches Verzeichnis der gebräuchlichsten burschikosen Ausdrücke“ («Алфавітний список найуживаніших буршських виразів») невідомого автора [36]. У 1825 р. – „Studentikoses Conversationslexicon“ «Лексикон студентських розмов» Шухардта [37]. У 1831 р. – словник К. А. Раготського „Der flotte Bursch“ «Лихий хлопчик» [38]. 1841 роком датовано два словники невідомого автора: 1) „Studentikoses Idiotikon oder allgemeine deutsche Burschensprache“ («Студентікос ідіотикон або загальна німецька мова хлопчика») [39] та 2) „Burschikoses Wörterbuch oder Studentensprache“ («Пацанський словник або студентська мова») [40].

Інтерес представляє найбільший за кількістю жаргонної лексики „Burschikoses Wörterbuch“ («Буршський словник») І. Фольмана (1846) [41]. Автор називає свій словник універсальним, оскільки в ньому поєднується мова студентів Берліна, Цюріха, Лейпцига та Мюнхена [41, s. X–XI]. У словнику зустрічаються запозичення з французької, грецької, турецької, іспанської, італійської, арабської та інших мов, але абсолютна більшість з латинської, що свідчить про те, що навіть два століття тому, так само, як і зараз, молодіжний жаргон був міжнародним явищем. У словнику зустрічаються позначки регіональної належності окремих лексичних одиниць, наприклад, *bair.* (баварський), *norddeutsch* (північнонімецький), *schweiz.* (швейцарський) тощо. Більшість наведених лексем багатозначні, і кількість значень сягає іноді двох десятків. Яскравим прикладом є жаргонізм *Besen*, для якого І. Фольман указує 24 значення: *Fräulein*, *Jungfer*; *Kind*; *die Unterhaltung*; *das Hausklavier*; *die Mappe*; *die Flöte* та ін. [41, s. 48]. Словник І. Фольмана, безперечно, є незамінним лексикографічним джерелом для дослідження студентського жаргону і в наш час.

Аналіз словників буршської мови першої половини XIX століття показує, що доля жаргонізмів, які містяться в них, різна. Одні жаргонізми протягом півстоліття зустрічаються практично у всіх лексиконах, інші згодом ніде більше не згадуються.

У другій половині XIX ст. в німецькому мовному просторі видається ціла низка невеликих за обсягом словників студентського жаргону, таких, наприклад, як „Burschikoses Wörterbuch oder Studentensprache“ («Хлоп'ячий словник або учнівська мова») (1865) [42]. Цей словник обсягом 30 сторінок є алфавітним списком студентських жаргонізмів з тлумаченням значення без будь-якої додаткової інформації.

Після появи у XVIII–XIX ст. цілого ряду словників буршської мови, у 1895 р. авторитетний учений Ф. Клуге видає книгу під назвою „Deutsche Studentensprache« («Німецька студентська мова») [14], що складається з двох частин, які доповнюють одна одну. Перша частина є лінгвістичний опис специфіки мови студентів, друга – словник студентської лексики. У

першій частині автор глибоко аналізує студентську мову на той час, приділяє увагу етимології окремих жаргонізмів, докладно зупиняється на ролі запозичень, особливостях словотворення й метафоризації. Досліджує джерела появи перших студентських слів та виразів, уважаючи такими латинську, грецьку та французьку мови. У словнику містяться буршські жаргонізми (1500 жаргонних слів і виразів) з посиланням на лексикографічні джерела XVIII ст. Є в цьому словнику і жаргонізми, для яких зазначено декілька значень, причому спостереження Ф. Клуге дозволяють простежити, як змінювалися значення окремих слів протягом певного часу. Аналіз словникової статті жаргонізму *ausschmieren* показує, що в 1795 році він був зареєстрований у трьох значеннях. Перше значення («*abschreiben*») він з часом втрачає, а два інших (*durchprügeln* «*schlagen*») і «*beim Spiel viel Geld gewinnen*») фіксуються аж до 1841 року. Жаргонна лексема *abfahren* виявляється ще динамічнішою, її жаргонна семантика змінюється від словника до словника, через одне – два десятиліття.

Незважаючи на невеликий обсяг, лексикон Ф. Клуге вважається найдосконалішим з усіх опублікованих у XIX столітті. Він дає унікальну можливість спостерігати за складом німецької студентської жаргонної лексики протягом цілого століття: з середини XVIII до середини XIX ст. Ці спостереження показують, що вже більше двох століть тому студентська мова, з її семантикою, що постійно змінюється, являла собою дуже рухливий шар лексики німецької мови.

Паралельно з Ф. Клуге вивченням німецької студентської мови XIX – XX ст. займався І. Мейер. Особливо добре відома передмова до свого словника «Базельської студентської мови» (*Basler Studentensprache*) (1910), в якій автор докладно зупиняється на специфіці студентської мови, джерелах поповнення студентського жаргону, якими, на його погляд, є аргі (*Gaunersprache*) й класичні мови [43, s. VI, XXVII–XXVIII].

Ф. Клуге [14] та І. Мейер [43] сходяться в єдиній думці, що недостатньо лише просто документувати мовні особливості та звички певних соціальних груп, необхідно досліджувати їх значення та роль у формуванні національної мови. Тим самим у лінгвістичних роботах цього періоду реалізуються перші спроби загальнотеоретичного осмислення молодіжного жаргону [29, с. 110].

Автори словників німецького молодіжного жаргону XIX ст. розглядали молодіжний жаргон також з позицій гендерної лінгвістики. Л. Валліс опублікував у 1813 році посібник для молодої людини, якій доведеться навчатися в університетському місті Геттінгені. Посібник призначений саме для молодої людини, виключаючи орієнтованість на жіночу аудиторію, оскільки на початок XIX ст. студентами були виключно представники чоловічої статі. Автор посібника наводить, наприклад, образливе жаргонне найменування жінки *mitla*, у т. ч. *kuchonna mitla*, *miyocha mitla* тощо [35, s. 149]. Пізніше І. Фольман [41] наводить у своєму словнику на порядок більше слів, що позначають представниць жіночої статі. Більшість із зазначених слів є запозиченнями з латинської та французької мов: *актриса*, *машина*, *що дзижчить*, *домашній більярд*, *флейта*, *домашнє піаніно*, *паризька кобила*, *тітонька*, *богиня милосердя*, *лежача богиня*. Найменування чоловіків у словнику І. Фольмана підкреслюють перевагу чоловічої статі: *Адоніс*, *академік*, *пан*. Аналіз матеріалу в названих роботах свідчить, що розглянуті лексичні одиниці, які стосуються жінок, мають такі диферен-

ційні семи: «зовнішність», «вік», «поведінка», «рід занять». Більшість слів належить до пейоративної лексики, що свідчить про зневажливе ставлення до жіночої статі в XIX ст.

Спеціальні дослідження, присвячені збиранню та вивченню соціальних діалектів української мови, були розпочаті в основному в другій половині XIX ст. Увагу дослідників привертала особливості мови жебраків, сліпців-жебраків і кобзарів, лірників, лаборів, злочинців, військових, ремісників і робітників, а також молоді. Проте, такі дослідження були поодинокими і мали звичайно вигляд окремих, часто дуже коротких, заміток і розвідок, виконаних в історичному плані. Згадки про жаргон молодих людей (учнів університетів, закритих навчальних закладів) трапляються в лінгвістичній літературі вже з 2-ї половини XIX ст. Узагалі джерел вивчення цього соціального різновиду жаргону небагато. По-перше, це бурсацько-семінарський жаргон Кам'янець-Подільської духовної семінарії, як його зафіксував у романі «Люборацькі» А. Свидницький (1958), який навчався в цьому закладі в 1851–1855 рр. Цьому творі присвячено окрему наукову розвідку Й. Дзендзелівського «Український бурсацько-семінарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті “Люборацькі” А. Свидницького» [44, с. 353–359]. Наведений у Й. Дзендзелівського вокабулярій містить близько 60 жаргонізмів. По-друге, О. Горбач [45] із того-таки роману А. Свидницького виділяє 110 арготизмів, які стають об'єктом аналізу в студії «Арго українських школярів і студентів» [1, с. 114–116]. Ґрунтовні теоретичні засади щодо функціонування українського субстандарту, зокрема молодіжного, містяться в монографії Л. Ставицької [1]. Автор докладно розглядає динаміку соціолектів української мови впродовж XIX – початку XXI ст.

Галицьку учнівську говірку другої половини XIX – першого десятиліття XX ст. дослідив Я. Пацула [7]. Матеріал отриманий від інформантів, які навчалися в XIX ст. Зафіксовано шістьдесят чотири словникові одиниці – слова та фразеологізми. З метою наочності автор впорядковує лексику за тематичними категоріями. Словниковий запас учнів з точки зору тематики та емоційного характеру лексики мало чим відрізняється від соціолекту оточуючої спільноти. Також мовлення учнів з різних регіонів подібне. Обсяг лексики широко охоплює життя друзів, його позитивні та негативні сторони, світ студентських пригод, ставлення до школи, учителів, родини, загалом матеріальної сторони студентського життя. Зухвалість, гумор, іронія, насмішка, часто негативне ставлення до вчителів і школи, суперечливість – ось неодмінні чинники вживання спеціальних слів і виразів учнями. Отже, діалект учнів справляє враження самобутньої мови, шукає чогось нового, що робить його схожим на художню мову в її поетичному варіанті. Обидва різновиди, студентський діалект і поетична мова, експресивні й емоційні [7, с. 63–64, 73–75].

Матеріал, викладений у статті, дозволяє зробити наступні висновки. Молодіжна мова на протязі свого багатовікового існування завжди актуальна, цікава для вивчення. Дослідники у своїй масі звертаються переважно до сучасної молодіжної мови, аналізуючи її всебічно. Але неможливо вивчати сучасне, не володіючи минулими знаннями та фактами. Вивчення молодіжної мови минулих поколінь має неоціненне значення для мовознавства.

У статті досліджено різновиди молодіжної мови минулого, погляди науковців попередніх століть та сучасних на стан, характеристики, особливості функціонування мови.

Особливо активно молодіжна мова почала проявлятися з XVI–XVII ст. У першу чергу прихильність до нетрадиційної мови мала молодь, що навчалася (школярі, бурсаки, семінаристи, студенти), а також заможні молоді люди, солдати, матроси, спортсмени. У цей період мова школярів та студентів активно проявляла себе в Німеччині, Англії. В Україні ознаки молодіжних соціальних діалектів помітні вже в XVII–XVIII ст.: школярське й бурсацько-семінарське, студентське арго.

Сплеск поширення молодіжної мови спостерігається в XIX ст. У цей період ще часто використовується кент, арго (Англія, Німеччина, Україна, Франція, Словаччина), але одночасно в багатьох мовах молоді люди широко вживають жаргон і сленг. Знову ж таки, носіями зазначених соціолектів є, насамперед, молодь, що вчиться (школярі, студенти, семінаристи), а також заможні молоді люди, спортсмени.

Вивчення молодіжної мови починається в XVI ст. в Англії фіксацією в словникових списках сленгу університетського, школярів, спортивного, солдатського. У XVII–XVIII ст. лексеми загального сленгу фіксуються в словниках, журналах, газетах, драматичних п'єсах.

Один з перших авторів авторитетного ґрунтового словника, в якому засвідчено молодіжні лексеми, був Ф. Гроуз [10] в Англії.

Загалом теоретичні питання дослідження соціальних діалектів, зокрема й молодіжної мови, за період до XIX ст. включно, у науковій літературі відображені недостатньо. Тільки в другій половині XIX ст. з'являються поодинокі ґрунтовні теоретичні праці із соціальних діалектів. Це період початку формування науково-лінгвістичних поглядів на опис нестандартної лексики і переходу від звичайного складання словників і глосаріїв до наукового дослідження. Особливо виділяються праці Дж. К. Хоттена [19], А. Барера і Ч. Г. Леланда [20, 21], Г. Баумана [22, 23], Дж. С. Фармера і У. Е. Хенлі [24].

Молодіжна мова активно проявляла себе в Німеччині. Перші словники цієї мови в країні з'явилися в XVII ст. Загалом молодіжний жаргон фіксується в німецькій лексикографії набагато раніше, ніж в інших.

Вивчення молодіжної мови в Україні відставало за часом від європейських країн. Спеціальні дослідження, присвячені збиранню та вивченню соціальних діалектів української мови, були розпочаті в основному в другій половині XIX ст.

Матеріали нашої роботи свідчать як про певний внесок мовознавців багатьох країн у вивчення та висвітлення стану молодіжної мови минулого, так і про існуючі проблеми. Виходячи з вищенаведеного вважаємо, що нам удалося проаналізувати та узагальнити різновиди молодіжної мови минулих століть, погляди мовознавців попередніх часів та сучасних на стан зазначеної мови, характерні риси, особливості. Розкриття вищевикладених результатів та висновків свідчить про досягнення поставлених цілей у статті.

Значення результатів дослідження полягає в тому, що нами підняті питання, яким мало приділяють уваги сучасні науковці. Це викликано дефіцитом відомостей, складністю дослідження. Стаття цікава мовознавцям і стане матеріалом для осмислення стану молодіжної мови минулих часів та її наукової розробки, дискусій з даної проблеми, подальшого вдосконалення методології досліджень; сприяє викладанню курсів лінгвістичних дисциплін у вищих навчальних закладах, в організації культурно-просвітницької роботи. У дослідженні висвітлено питання,

які відкривають можливості для їх подальшого глибокого і всебічного вивчення.

Перспективи майбутніх досліджень ми бачимо в таких питаннях: відображення молодіжної мови в науковій літературі (період XX–XXI ст.); взаємодія молодіжної мови з іншими формами існування мови.

Література:

- Ставицька Л. О. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.
- Coleman J. The Life of Slang. Oxford : Oxford University Press, 2012. 354 p.
- Rodriguez González F. Abbreviations and American slang. *English today*. 1992. P. 39–44.
- Руденко М. Ю., Глушенко В. А. Соціальні діалекти: від стародавності до сучасності : навчальний посібник. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2023. 235 с.
- Кравець О. І. Молодіжні соціолекти в лінгвокультурному середовищі Японії: словотвірний та функційний аспекти : дис. ... доктора філософії : 035. Київ, 2023. 239 с.
- Armianov G. Le lexique somatique dans l'argot et le langage familier Bulgares. *Echo des études romanes*. 2022. 17(1). P. 29–40. DOI: 10.32725/er.2021.003.
- Pacula J. Slownictwo uczniów szkół galicyjskich z przełomu XIX i XX wieku (na tle ówczesnych gwar uczniowskich z innych regionów). *Acta Universitatis Lodziensis. Folia linguistica*. 2023. 57. S. 59–76. DOI: <https://doi.org/10.18778/0208-6077.57.04>.
- Горбач О. Т. Арго в Україні. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006. 688 с.
- Thorne T. Dictionary of Contemporary Slang. London : A&C Black Publishers Ltd, 2007. 494 p.
- Grose F. A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. London : Printed for S. Hooper, 1785. v, 182 p.
- Partridge E. Slang to-day and yesterday. London : Routledge & Kegan Paul LTD, 1954. ix, 476 p.
- Trésor de la langue française. Dictionnaire de la langue du XIXe et du XXe siècle (1789–1960). T. III. Paris : Eds du SNRS, 1974. 1208 p.
- Schwob M. Etude sur l'argot français et le jargon de la Coquille. Paris : Allia, 1989. 154 p.
- Kluge F. Deutsche Studentensprache. Straßburg : Vergal Karl J. Trübner, 1895. X, 136 s.
- Gauchat L. Studentensprache. In: Rektoratsrede und Jahresbericht 1925/26 [Zürich, 1926] / L. Gauchat // *Bibliothek zur historischen deutschen Studenten- und Schülersprache*. Bd. 6. Berlin – New York : de Gruyter, 1984. S. 165–177.
- Neuland E. Jugendsprache in der Diskussion: Meinungen, Ergebnisse, Folgerungen / E. Neuland // *Die deutsche Sprache zur Jahrtausendwende. Sprachkultur oder Sprachverfall?* Mannheim – Leipzig-Wien-Zürich : Duden, 2000. S. 107–123.
- Руденко М., Глушенко В. Соціолекти української мови : навчальний посібник. Слов'янськ : Дніпро, 2024. 395 с.
- Глушенко В. А., Руденко М. Ю. Англійські соціальні діалекти в еволюційному розвитку (XIV–початок XX ст.) : навчальний посібник. Слов'янськ : Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 98 с.
- Hotten J. C. A dictionary of modern slang, cant and vulgar words, used at the present day in the streets of London. London : John Camden Hotten, Piccadilly, 1860. xvi, 300 p.
- Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of Slang, Jargon, and Cant : in 2 vol. London : George Bell & Sons, 1897. Vol. 1. xix, 500 p.
- Barrère A., Leland C. G. A Dictionary of slang, jargon, and cant, embracing English, American, and Anglo-Indian slang, Pidgin English, tinkers' jargon and other irregular phraseology. With a new Introduction by Eric Partridge : in 2 vol. The Ballantyne Press. MDCCCLXXXIX. Republished by Gale Research Company. Detroit : Gale Research Co., Book Tower, 1967. Vol. 1. P. V–XI, XIII–XXIII.
- Baumann H. *Londinismes – Slang and Cant – Alphabetisch geordnete Sammlung der Eigenartigen Ausdrucksweisen der Londoner Volkssprache*. Berlin, 1887.
- Baumann H., Auflage D. Londonismen (Slang and Cant). Wörterbuch der Londoner Volkssprache sowie der üblichsten Gauner-, Matrosen-, Sport- und Zunftausdrücke. Mit Einleitung und Musterstücken. Ein Supplement zu allen Englisch-Deutschen Wörterbüchern von H. Baumann. Berlin; Schöneberg : Langenscheidtsche Verlabuchhandlung, 1902. CXVI, 285 p.
- Farmer J. S., Henley W. E. Slang and its Analogues. Past and Present. A Dictionary, Historical and Comparative, of the Heterodox Speech of All Classes of Society for more than Three Hundred Years. With Synonyms in English, French, German, Italian, etc. : in 7 vol. MDCCCXC, 1890. Vol. 1. Reprinted / New York : Kraus Reprint Corporation, 1974. Vol. 1. x, 405 p.
- Hotten J. C. The slang dictionary. East Ardsley, Wakefield, Yorkshire, England : Republished by EP Publishing, Ltd., 1972. (This reprint taken from the 1889 edition). 382 p.
- Gradus ad Cantahrigiam, or, a Dictionary of Terms, Academical and Colloquial, or Cant, which are used at the University of Cambridge, by 'A Pembrochian' [Text]. London : Thomas Maiden for W. J. and J. Richardson, 1803.
- Greenough J. B., Kittredge G. L. Words and their ways in English speech. New York : The Macmillan Company, 1901. 456 p.
- Hall B. H. A Collection of College Words and Customs. Cambridge, MA : John Bartlett, 1851.
- Руденко М. Ю. Арго, жаргон і сленг у європейському й американському мовознавстві: історія і сучасний стан дослідження : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.15. Слов'янськ, 2019. 270 с.
- François-Geiger D. L'Argot, phénomène de symbiose / D. François // *Langue française*. n°90 : Parlures argotiques, 1993. P. 11–19.
- Salmasius R. Kompendiöses Handlexikon der unter den Herren Purschen auf Universitäten gebräuchlichsten Kunstwörter, Zum Nuzzen der angehenden Herren Studenten, und aller kuriösen Liebhaber nach alphabetischer Ordnung. *Vergnügte Abendstunden, in stillen Betrachtungen über die Vorfälle in dem Reiche der Natur, Künste und Wissenschaften zugebracht*. Teil 2. Erfurt : J. H. Nonne, 1749. S. 65–79.
- Augustin Ch. F. B., Burdach K. Studentensprache und Studentenlied in Halle vor hundert Jahren. Halle : Niemeyer, 1894. 127 s.
- Neuland E. Jugendsprache / E. Neuland // *Studienbibliographien Sprachwissenschaft*. Bd. 29. Tübingen : Julius Groos Verlag, 2007. 51 s.
- Kloß G. F. Das Idiotikon der Burschensprache (von 1808). Frankfurt a. M., 1931. 46 s.
- Wallis D. L. Gebräuchliste Ausdrücke und Redensarten der Studenten. In: *Der Göttinger Student oder Bemerkungen, Ratschläge und Belehungen über Göttingen und das Studentenleben auf der Georgia Augusta*. Göttingen, 1813 // Henne H., Objartel G. (Hrsg.) Bibliothek zur historischen Studenten- und Schülersprache. Bd. 3. Berlin / New York, 1984. S. 46–97.
- Alphabetisches Verzeichnis der gebräuchlichsten burschikosen Ausdrücke. In: *Das Leben auf Universitäten oder Darstellung aller Sitten und Gebräuche der Studenten*. Sondershausen: Bernhard Friedrich Voigt, 1822 // Henne H., Objartel G. (Hrsg.) Bibliothek zur historischen Studenten- und Schülersprache. Bd. 3. Berlin / New York, 1984. S. 97–120.
- Schuchardt. Studentikoses Conversationslexicon oder Leben, Sitten, Einrichtungen, Verhältnisse und Redensarten der Studenten, beschrieben, erklärt und alphabetisch geordnet. Leipzig : Paul Friedrich Vogel, 1825. 72 s.
- Ragotzky C. A. Der flotte Bursch oder Neueste durchaus vollständige Sammlung von sämtlichen jetzt gebräuchlichsten burschikosen

- Redensarten und Wörtern. Leipzig : Wilhelm Nauck 1831 // Henne H., Objartel G. (Hrsg.) Bibliothek zur historischen Studenten- und Schülersprache. Bd. 3. Berlin / New York, 1984. S. 191–304.
39. Studentikoses Idiotikon oder Allgemeine deutsche Burschensprache. Herausgegeben von einem bemoosten Haupte. Jena : C. Hochhausen, 1841 // Henne H., Objartel G. (Hrsg.) Bibliothek zur historischen Studenten- und Schülersprache. Bd. 3. Berlin / New York, 1984. S. 305–352.
 40. Burschikoses Wörterbuch oder Studentensprache. Bonn: J. M. Dunst, 1841. 45 s.
 41. Vollmann J. Burschikoses Wörterbuch. Ragaz : Unteregger, 1846. Bd. 1–2. XI, 520 s.
 42. Burschikoses Wörterbuch oder Studentensprache. Bonn : Müller, 1865. 30 s.
 43. Meier J. Vorwort. *Basler Studentensprache*. Basel : Georg, 1910. S. III–XXVIII.
 44. Дзендзелівський Й. Український бурсацько-семінарський жаргон середини XIX ст. На матеріалах повісті «Люборацькі» А. Свидницького. *Дзендзелівський Й. Українське і слов'янське мовознавство : збірник праць*. Львів : Наукове товариство ім. Т. Г. Шевченка, 1996. С. 353–359.
 45. Горбач О. Арго українських школярів і студентів. *«Наукові Записки» Українського Вільного Університету*. Мюнхен, 1964–1966. № 8. С. 1–55.

Rudenko M. Reflection of youth language (before the XIX century) in scientific literature

Summary. The article is devoted to highlighting the varieties of youth language of the past, the views of scientists on the state, characteristics, peculiarities of language functioning. Researchers mainly analyze modern youth language, but it is impossible to comprehend the present without referring to the past. The study of youth language of past centuries is of invaluable importance for linguistics. The relevance and importance of the study is due to the presence of many gaps in the knowledge of youth language of past times, the absence of established views on the problem, and the prospects for scientific research that are opening up. The scientific novelty of the article lies in the fact that the views of many authoritative and well-known authors who

have studied youth language of various categories for several centuries: schoolchildren, students, boarding school students, adolescents, athletes, soldiers and sailors, etc. have been studied and generalized. The following methods were used in the development of the article: descriptive (taken as a basis for the study), linguistic observation, generalization, interpretation and classification, and comparative. Youth language began to appear especially actively in the XVI–XVII centuries. It was used by schoolchildren, schoolboys, seminarians, students, wealthy young people, soldiers, sailors, and athletes. During this period, the language of schoolchildren and students actively manifested itself in Germany and England. A surge in the spread of youth language was observed in the 19th century. In addition to argot, jargon and slang became popular. The study of youth language began in the XVI century in England with the recording of university, schoolchildren, sports, and soldier slang in dictionary lists. In the XVII and XVIII centuries, lexemes of general slang were recorded in dictionaries, magazines, newspapers, and dramatic plays. In general, theoretical issues of studying social dialects, including youth language, for the period up to and including the 19th century were not sufficiently reflected in the scientific literature. Only in the second half of the XIX century did individual thorough theoretical works on social dialects appear. Youth language actively manifested itself in Germany. The first mentions of German student language were found in the XVI century. In general, youth jargon is recorded in German lexicography much earlier than in others. The study of youth language in Ukraine lagged behind European countries in time. The materials of our work testify both to a certain contribution of linguists of many countries to the study and coverage of the state of youth language of the past, and to existing problems. Therefore, the article is interesting to linguists and will become material for understanding the issues raised. The purpose of the study to analyze and generalize the issue of reflecting youth language (up to the XIX century inclusive) in scientific literature, revealing the views of linguists on this aspect has been achieved.

Key words: youth sociolect, argot, jargon, slang, bursch language, schoolchild, student, bursak, seminarian.